Er spontan regresjon av tidlig brystkreft vanlig?

Det er få eksempler på at vanlige kreftformer kan gå spontant tilbake og forsvinne. Norske forskere tror at slik regresjon kan forekomme ved brystkreft i et tidlig stadium.

I diskusjonen om mammografiscreening har begrepet «overdiagnostikk» stått sentralt. Det dreier seg om svulster med ondartet histologi og godartet sykdomsforløp. I slike tilfeller får kvinnen behandling, men ingen vet om behandlingen er nødvendig eller ikke (1).

Nå har forskere sammenliknet forekomst av brystkreft hos kvinner i aldersgruppen 50–64 år i Akershus, Oslo, Rogaland og Hordaland før og etter innføring av mammografiscreening (2). Man sammenliknet brystkreftforekomsten i perioden 1992–97 hos alle født 1928–42 (kontrollgruppen) med brystkreftforekomsten i perioden 1996–2001 hos alle født 1932–1946 (testgruppen). På grunn av oppstart av screeningen ble kontrollgruppen invitert til første screening de siste to år av perioden 1992–97, mens testgruppen ble invitert annethvert år i hele perioden 1996–2001.

– Med rimelige antakelser om sensitivitet snivået i screeningundersøkelsene burde det være omtrent like mange nye krefttilfeller i testgruppen og kontrollgruppen. Imidlertid fant vi 22 % flere tilfeller av invasiv sykdom hos dem som var invitert tre ganger enn hos dem som var invitert bare én gang. Det er svært lite sannsynlig at endringer i bruk av hormonpreparater, villscreening, endringer i fremmøte eller screenings sensitivitet kan forklare denne betydelige forskjellen, sier Per-Henrik Zahl ved Folkehelseinstituttet.

– Vår tolking er at siden svulstene ikke hopper seg opp hos kvinnene i kontrollgruppen, må insidensøkningen i testgruppen for det meste skyldes påvisning av svulster som i fravær av screening ville gått spontant tilbake og forsvunnet.

Det er få dokumenterte eksempler på at dette kan skje ved vanlige kreftsykdommer

Per-Henrik Zahl, studiens førsteforfatter.
Foto Anne Lene Solbakken

som brystkreft og lungekreft. For noen sjeldne krefttyper som nevroblastom hos barn er det imidlertid ikke uvanlig at mitoseraten blir lavere enn celledødsraten, slik at svulsten undergår spontan regresjon og forsvinner. De involverte mekanismene er dårlig forstått, sier Zahl.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Vatten LJ. Mammografiscreening – tid for evaluering? Tidsskr Nor Lægeforen 2007; 127: 1492.
2. Zahl P-H, Mæhlen J, Welch HG. The natural history of invasive breast cancers detected by screening mammography. Arch Intern Med 2008; 168: 2311–6.

Welch, som er tilknyttet Center for the Evaluative Clinical Sciences, Dartmouth Medical School i New Hampshire og Department of Veterans Affairs Medical Center i Vermont.

Ordforklaringer

Brystkreft er den hyppigste kreftformen blant kvinner i den vestlige verden. Forekomsten er økende. Nær 2 700 kvinner fikk brystkreft i Norge i 2006. Årsakene til sykdommen er ukjent.

Mammografiscreening: I 2004 ble det norske mammografiprogrammet landsdekkende. Alle kvinner i alderen 50–69 år blir nå invitert til undersøkelse annethvert år. Hensikten er å oppdage brystkreft i tidlig fase og dermed styrke muligheten for kurativ behandling.

Regresjon (lat. *regressio*: tilbakegang) brukes i forskjellige betydninger, bl.a. tilbakedannelse av en patologisk prosess, for eksempel en svulst.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no

www.tidsskriftet.no/norskforskning

Overdiagnostikk av brystkreft

Artikkelen er skrevet av to norske forskere og en amerikaner.

Per-Henrik Zahl er lege og seniorstatistiker ved Nasjonalt folkehelseinstitutt. Jan Mæhlen er overlege og professor ved Patologisk-anatomisk avdeling, Ullevål universitetssykehus. Sisteforfatter er H. Gilbert

Artikkelen ble publisert 24.11. 2008 i Archives of Internal Medicine (<http://archinte.ama-assn.org>), som er et av de høyest rangerte medisinske tidsskriftene